

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 452/2020-52

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Petrom Kubinom, advokátom, Dentons Europe CS LLP, organizačná zložka, Štefánikova 15, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Tost 33/2020 zo 6. augusta 2020 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Tost 33/2020 zo 6. augusta 2020 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, jeho právo podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a jeho právo podľa čl. 9 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Tost 33/2020 zo 6. augusta 2020 **z r u š u j e**.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania 675,43 eur a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 4. septembra 2020 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojich práv podľa čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) a svojho práva podľa čl. 9 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 4 Tost 33/2020 zo 6. augusta 2020. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 452/2020-18 zo 6. októbra 2020 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a pripojeného spisu všeobecného súdu vyplýva nasledujúci stav vecí:

3. Uznesením prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „špeciálny prokurátor“) č. k. VII/3 Gv 111/20/1000-3 z 30. júla 2020 (ďalej len „uznesenie špeciálneho prokurátora“) bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie za zločin podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b) a ods. 3 Trestného zákona a za obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmov z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. a) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona.

4. Podľa uznesenia špeciálneho prokurátora sa mal sťažovateľ zločinu podplácania a obzvlášť závažného zločinu legalizácie príjmov z trestnej činnosti dopustiť v súvislosti s machináciami pri verejnom obstarávaní vyhlásenom Správou štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky (ďalej len „SŠHR“) na predmet nadlimitnej zákazky „Uvoľňovací tank“ v Úradnom vestníku Európskej únie č. 2019/S 194-470866 8. októbra 2019 a vo Vestníku verejného obstarávania č. 204/2019 9. októbra 2019 pod zn. 26099-MST (ďalej len „napadnuté verejné obstarávanie“). Konkrétne mal sťažovateľ v mene obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], za zmanipulovanie napadnutého verejného obstarávania poskytnúť [REDAKOVANÉ] (v tom čase predsedovi SŠHR) skrytým spôsobom úplatok v celkovej výške 146 400 eur a podieľať sa na jeho následnej legalizácii. Poskytnutie úplatku sa malo uskutočniť formou 15 bezhotovostných bankových prevodov z bankového účtu patriaceho obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], na bankový účet obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ]. Podľa uznesenia špeciálneho prokurátora mal [REDAKOVANÉ] sprostredkovať predaj nehnuteľností – skladov a pozemkov zapísaných na [REDAKOVANÉ] pre katastrálne územie [REDAKOVANÉ] bližšie špecifikovaných v uznesení špeciálneho prokurátora (ďalej len „sklady a pozemky“) z majetku SŠHR spoločnosti [REDAKOVANÉ], a v marci 2018 po vzájomnej dohode s [REDAKOVANÉ] (konateľom obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ]) mal zabezpečiť ich následný predaj obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] a sprostredkovať fiktívny prenájom skladov a pozemkov obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ]. Podľa špeciálneho prokurátora malo byť uvedených 15 bezhotovostných bankových prevodov v celkovej výške 146 400 eur fiktívne účelovo deklarovane ako platby za nájom skladov a pozemkov, v skutočnosti malo ísť o zakrytým spôsobom poskytnutý úplatok, ktorý následne [REDAKOVANÉ] s [REDAKOVANÉ] legalizovali tým, že [REDAKOVANÉ] inicioval uzatvorenie dvoch kúpnych zmlúv medzi jeho synom [REDAKOVANÉ] ako kupujúcim a [REDAKOVANÉ] ako predávajúcim, ktorých predmetom bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam – bytom nachádzajúcim sa v [REDAKOVANÉ] katastrálne územie [REDAKOVANÉ], bližšie špecifikovaným v uznesení špeciálneho prokurátora, pričom k prevodu vlastníckeho práva malo dôjsť bez uhradenia kúpnej ceny zo strany kupujúceho. Uznesením špeciálneho prokurátora bolo okrem sťažovateľa vznesené obvinenie aj [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a právnickej osobe – obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ].

5. O návrhu špeciálneho prokurátora na vzatie sťažovateľa a [REDAKOVANÉ] do väzby rozhodol sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný súd“) uznesením č. k. 4 Tp 15/2020 z 31. júla 2020 (ďalej len „uznesenie špecializovaného súdu“) tak, že [REDAKOVANÉ] z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku vzal do väzby. O návrhu na vzatie sťažovateľa do väzby špecializovaný súd rozhodol tak, že návrhu nevyhovel a prepustil sťažovateľa zo zadržania na slobodu.

6. Proti uzneseniu špecializovaného súdu podal špeciálny prokurátor sťažnosť, o ktorej najvyšší súd rozhodol napadnutým uznesením. Najvyšší súd napadnutým uznesením uznesenie špecializovaného súdu v časti týkajúcej sa sťažovateľa zrušil, z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku vzal sťažovateľa do väzby a jeho väzbu nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka.

7. Špeciálny prokurátor uznesením č. k. VII/3 Gv 50/20/1000-130 zo 6. októbra 2020 (ďalej len „uznesenie o zrušení obvinenia“) vyhovel sťažnostiam sťažovateľa, [REDAKOVANÉ] a obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], ktoré podali proti uzneseniu špeciálneho prokurátora. Uznesením o zrušení obvinenia špeciálny prokurátor zrušil vo vzťahu k sťažovateľovi (ako aj vo vzťahu k [REDAKOVANÉ] a obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ]) uznesenie špeciálneho prokurátora, pričom na základe uznesenia o zrušení obvinenia bol sťažovateľ okamžite, príkazom prokurátora, prepustený z väzby.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Proti napadnutému uzneseniu podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje v podstatnom takto:

a) sťažovateľ je presvedčený, že ústavnoprávne princípy obmedzenia jeho osobnej slobody neboli dodržané tým, že jeho väzba nebola v napadnutom uznesení odôvodnená konkrétnymi okolnosťami, ktoré nasvedčujú existencii väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. V tejto súvislosti uviedol najmä skutočnosť, že najvyšší súd sa existenciou väzobného dôvodu v napadnutom uznesení zaoberal veľmi stručne, konkrétne v jednom odseku (prvý odsek na s. 19 napadnutého uznesenia) v celkovom rozsahu desiatich riadkov. Zároveň sťažovateľ namietal, že odôvodnenie napadnutého uznesenia neobsahuje žiadne konkrétne skutočnosti, z ktorých by vyplývala dôvodná obava, že bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie. Ďalej namietal, že sa najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia *„iba stroho a stereotypne odvolal na charakter stíhanej trestnej činnosti, spôsob jej údajného spáchania, metódy, ktoré mali byť pri tom použité, a označil ju za vysoko sofistikovanú a páchanú zakrytým spôsobom, z čoho potom vyvodil obavu z možného kolúzneho správania Sťažovateľa“*;

b) zároveň sťažovateľ ústavnú sťažnosť odôvodňoval tvrdením, podľa ktorého ústavnoprávne princípy obmedzenia jeho osobnej slobody neboli dodržané ani tým, že jeho väzba nebola v napadnutom uznesení odôvodnená takými konkrétnymi okolnosťami, ktoré osvedčujú dôvodnosť podozrenia zo spáchania trestných činov, ktoré boli uvedené v napadnutom uznesení. V tejto súvislosti sťažovateľ uviedol, že *„Sme si vedomí toho, že Ústavný súd nebude preskúmavať správnosť záverov NSSR ohľadom dôvodnosti vedenia trestného stíhania voči Sťažovateľovi nad*

rámec porušenia práva na súdnu a inú právnu ochranu a na spravodlivý proces. Preto vo vzťahu k tejto časti Napadnutého rozhodnutia, v ktorej NSSR posúdil podozrenie a vedenie trestného stíhania voči Sťažovateľovi v tejto fáze ako dôvodné, namietame v tejto sťažnosti iba porušenie práva Sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu a na spravodlivý proces svojim arbitrárnym postupom a v tejto súvislosti si dovoľujeme odkázať Ústavný súd na časť H tejto sťažnosti.“. Následne sťažovateľ v časti H ústavnej sťažnosti označenej ako „Porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie“ zdôvodňuje svoje tvrdenia vedúce k záveru, že napadnutým uznesením boli porušené jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Podaním označeným ako „*Doplnenie a čiastočné späťvzatie ústavnej sťažnosti*“ z 15. októbra 2020 (ďalej len „doplnenie sťažnosti“) sťažovateľ oznámil ústavnému súdu skutočnosť, že špeciálny prokurátor vydal uznesenie o zrušení obvinenia, na základe ktorého bol sťažovateľ prepustený z väzby. Z tohto dôvodu sťažovateľ čiastočne späťvzal svoj návrh v rozsahu, v ktorom žiadal, aby ústavný súd najvyššiemu súdu prikázal, aby neodkladne prepustil sťažovateľa na slobodu. Zároveň sťažovateľ v doplnení sťažnosti rozšíril svoju argumentáciu smerujúcu k záveru, že napadnutým uznesením boli porušené jeho základné práva a práva špecifikované v ústavnej sťažnosti, o tvrdenie, že tento záver vyplýva aj zo samotného faktu, že špeciálny prokurátor uznesením o zrušení obvinenia obvinenie sťažovateľa zrušil. Konkrétne v tejto súvislosti uviedol, že „*Ak totiž podľa právoplatného rozhodnutia o zrušení obvinenia neboli ku dňu 30. 7. 2020 splnené zákonné podmienky ani na vznesenie obvinenia, rovnako tak nemohli byť splnené zákonné podmienky na vzatie Sťažovateľa do väzby (najmä z pohľadu splnenia základnej materiálnej podmienky väzby – dôvodnosť trestného stíhania Sťažovateľa), o ktorej rozhodoval NSSR na základe rovnakých skutkových okolností dňa 6. 8. 2020.*“.

10. Z už uvedených záverov potom sťažovateľ vyvodzuje, že boli porušené jeho základné práva a práva uvedené v bode 1 odôvodnenia tohto nálezu.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

11. Najvyšší súd sa k ústavnej sťažnosti vyjadril podaním označeným ako „*██████████ – vyjadrenie k ústavnej sťažnosti*“ z 2. novembra 2020 (ďalej len „vyjadrenie najvyššieho súdu“), ktorého prílohou bolo vyjadrenie sudkyne spravodajkyne z 30. októbra 2020 k ústavnej sťažnosti (ďalej len „vyjadrenie sudkyne spravodajkyne“).

12. Vo vyjadrení najvyššieho súdu predseda najvyššieho súdu, odvolávajúc sa na vyjadrenie sudkyne spravodajkyne, navrhol ústavnej sťažnosti nevyhovieť, pričom v podstatnom uviedol, že odôvodnenie existencie dôvodov kolúznej väzby, ktoré boli zhrnuté na s. 20 napadnutého uznesenia, nemožno posudzovať izolovane, „*ale toto je nutné hodnotiť v súvislosti s jeho predchádzajúcou časťou, v ktorej sa najvyšší súd v rámci skúmania dôvodnosti trestného stíhania konkrétne zaoberá povahou/charakterom trestnej činnosti, spôsobmi a metódami jej páchania*“.

13. Najvyšší súd vo vyjadrení sudkyne spravodajkyne uviedol, že nepovažuje ústavnú sťažnosť za opodstatnenú. Svoj záver najvyšší súd odôvodnil v podstatnom takto:

a) vo vzťahu k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru najvyšší súd argumentoval konštantnou judikatúrou ústavného súdu, podľa ktorej „*právo na osobnú slobodu je garantované čl. 17 ods. 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného na súdnu ochranu pri pozbavení osobnej slobody z titulu väzby.*“, z čoho vyvodil záver, že „*pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi napadnutým rozhodnutím vydaným v konaní o väzbe a obsahom čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, povedané tiež inak, z dôvodu neaplikovateľnosti čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru na väzobné konanie sú sťažovateľom formulované námietky porušenia uvedených článkov ústavy a dohovoru dotknutým rozhodnutím zjavne neopodstatnené*“;

b) vo vzťahu k zostávajúcej časti ústavnej sťažnosti (k porušeniu ostatných základných práv a práv označených sťažovateľom) najvyšší súd dôvodil, že v odôvodnení napadnutého uznesenia minimálne v základných rysoch vyhodnotil predložené dôkazy a tvrdenia, reagujúc aj na najpodstatnejšie námietky a dôkazy, z pohľadu, či neoslabujú dôvodnosť trestného stíhania do takej miery, že by existenciu tejto materiálnej podmienky rozhodovania o väzbe už nebolo možné konštatovať. Vo vzťahu k namietanej nedostatočnej konkrétnosti väzobných dôvodov najvyšší súd uviedol, že pri rozhodovaní o väzbe súd môže riziko konania zakladajúceho väzobný dôvod len odhadovať (prognózovať), a preto nie je nevyhnutne potrebné, aby zo strany väzobne stíhaných obvinených k takýmto konaniam alebo pokusom o ne došlo. Následne najvyšší súd vo vyjadrení sudkyne spravodajkyne v stručnosti odôvodnil, v čom vidí dôvody kolúznej väzby v súvislosti s (pravdepodobnou) potrebou ďalšieho vypočutia už skôr vypočutých osôb, ako aj v súvislosti s možným ovplyvňovaním bývalých zamestnancov osobou, o vzatí do väzby ktorej sa rozhoduje.

III.3. Replika sťažovateľa:

14. Sťažovateľ vo svojej replike uviedol v podstatnom nasledujúce:

a) k tvrdeniu najvyššieho súdu o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu obsiahnutia týchto práv v rámci práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 ústavy sťažovateľ uviedol, že „*Tým, že NSSR sám uznal, že čl. 17 ods. 5 Ústavy SR a čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd garantujú právo obvineného na súdnu ochranu pri pozbavení osobnej slobody z titulu väzby, musí platiť, že v rámci rozhodovania o väzbe má obvinený prístup k súdnej ochrane, a to v rovnakej kvalite ako ju garantuje čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.*“;

b) k tvrdeniam najvyššieho súdu obsiahnutým vo vyjadrení sudkyne spravodajkyne týkajúcim sa obhajoby správnosti a dostatočnosti odôvodnenia napadnutého uznesenia vo vzťahu k dôvodom väzby sťažovateľ zopakoval svoj skôr vyjadrený názor, že najvyšší súd neoznačil konkrétne dôvody, ktoré by odôvodňovali obavu z ovplyvňovania svedkov a marenia objasňovania skutočností závažných pre trestné konanie. Sťažovateľ uviedol, že vymedzenie konkrétnych skutočností, ktoré odôvodňujú väzobný dôvod, nie je samoúčelné, ale musí väzobne stíhanej osobe poskytnúť preskúmateľné, jasné a zrozumiteľné dôvody, pre ktoré jej bola obmedzená sloboda. Kolúzne dôvody nemôžu byť vyvodzované len z právnej kvalifikácie skutku;

c) k argumentácii najvyššieho súdu týkajúcej sa dôvodov kolúznej väzby v súvislosti s (pravdepodobnou) potrebou ďalšieho vypočutia už skôr vypočutých osôb sťažovateľ uviedol,

že „ak by mala platiť táto premisa NSSR, potom by dôvody kolúznej väzby museli pretrvávajúť až do skončenia vyšetrovania“. V neposlednom rade sa sťažovateľ taktiež vyjadril k argumentácii najvyššieho súdu týkajúcej sa dôvodov kolúznej väzby v súvislosti možným ovplyvňovaním bývalých zamestnancom tak, že uvedené dôvody považuje za nepodložené a bezpredmetné, keďže najvyšší súd nedisponoval žiadnym dôkazom o tom, že by sťažovateľ bol s bývalými zamestnancami v akomkoľvek kontakte, hoc aj v minulosti.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

15. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou namieta porušenie jeho práv napadnutým uznesením, ktorým najvyšší súd podľa § 194 ods. 1 písm. a) a ods. 2 Trestného poriadku zrušil uznesenie špecializovaného súdu a rozhodol o väzbe sťažovateľa podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Podstatu námietok sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu možno vnímať vo dvoch rovinách – námietky spočívajúce v tvrdení o neexistencii a nepreukázaní dôvodov kolúznej väzby a námietky spočívajúce v tvrdení o neexistencii a nepreukázaní dôvodov trestného stíhania sťažovateľa. Sťažovateľ tieto námietky v ústavnej sťažnosti usporadúva a člení a dôvodí nimi jednak porušenie jeho práva na ochranu osobnej slobody (citujúc pritom ustanovenia čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, čl. 9 ods. 1 paktu a čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru), jednak porušenie jeho práva na spravodlivé súdne konanie (citujúc pritom ustanovenia čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru).

16. Sťažovateľ dôvodil porušenie jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, práva podľa čl. 9 ods. 1 paktu a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru tvrdením o neexistencii a nepreukázaní dôvodov kolúznej väzby a tvrdením o neexistencii a nepreukázaní dôvodov trestného stíhania sťažovateľa.

17. Pokiaľ ide o uplatniteľnosť čl. 5 ods. 4 dohovoru na preskúmaný prípad, ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že tento zvyčajne mieri na situácie, v ktorých sa proti jednotlivcovi vedie konanie, kým je pozbavený osobnej slobody. Je však možné pripustiť, že predmetné ustanovenie je použiteľné aj v prípadoch, keď jednotlivец už nie je ďalej pozbavený slobody počas konania o opravnom prostriedku, ktorého výsledok je rozhodujúci pri určovaní zákonnosti pozbavenia slobody jednotlivca (Oravec proti Chorvátsku, č. 51249/11, rozsudok z 11. 7. 2017, ods. 65). Rovnako skutočnosť, že sťažovateľ už bol prepustený z väzby na slobodu, neprotirečí z pohľadu čl. 5 ods. 4 dohovoru jeho záujmu o preskúmanie ústavnej udržateľnosti pozbavenia jeho osobnej slobody (m. m. Osmanovič proti Chorvátsku, č. 67604/10, rozsudok zo 6. 11. 2012, ods. 49; m. m. S. T. S. proti Holandsku, č. 277/05, rozsudok zo 7. 6. 2011, ods. 61).

18. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (I. US 141/04, III. ÚS 417/2011, III. ÚS 314/2012) korešpondujúcej s rozhodovacou praxou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) musia byť v rámci rozhodovania o vzatí do väzby splnené viaceré podmienky, medzi ktoré patria existencia skutočností osvedčujúcich kvalifikované podozrenie, že sa obvinený trestného činu, ktorý je mu kladený za vinu, dopustil, a existencia niektorého z väzobných dôvodov uvedených v ustanovení § 71 Trestného poriadku. Ide teda obsahovo o tie isté podmienky, deficit splnenia ktorých sťažovateľ ústavnou sťažnosťou namieta.

19. V súvislosti s tvrdením sťažovateľa a dôvodmi jeho ústavnej sťažnosti uvedenými v bode 8 pod písmenom b) tohto nálezu o porušení jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, práva podľa čl. 9 ods. 1 paktu a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým uznesením spočívajúcim v deficite odôvodnenia (uvedenia skutočností preukazujúcich existenciu dôvodov) samotného trestného stíhania ústavný súd zdôrazňuje, že nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov a nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody sťažovateľa.

20. Pre potreby posúdenia splnenia podmienky existencie skutočností osvedčujúcich kvalifikované podozrenie, že sa obvinený trestného činu, ktorý je mu kladený za vinu, dopustil, ústavný súd vychádzal o. i. aj z judikatúry ESLP (Svipsta proti Lotyšsku, č. 66820/01, Krejčíř proti Českej republike, č. 39298/04 a 8723/05), v zmysle ktorej existencia dôvodného podozrenia predpokladá, že sú dané skutočnosti alebo informácie, ktorými by bolo možné presvedčiť nezávislého a objektívneho pozorovateľa o tom, že sa dotyčná osoba mohla dopustiť trestného činu. Tieto skutočnosti však nemôžu byť rovnakej úrovne ako skutočnosti, ktoré sú potrebné pre odôvodnenie odsúdenia alebo pre podanie obžaloby, čo je predmetom až ďalšieho štádia trestného konania. V rámci už opísaného testu nezávislého a objektívneho pozorovateľa teda ústavný súd preskúmal a posúdil napadnuté uznesenie, pričom za relevantné skutočnosti považoval najmä tie, ktoré sa týkali nadobudnutia skladov a pozemkov obchodnou spoločnosťou [REDAKOVANÉ], ich prenájmu obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], a následnej úpravy (zvýšenia) výšky nájomného.

21. Pri preskúmaní napadnutého uznesenia vo vzťahu k odôvodneniu (teda uvedeniu skutočností preukazujúcich existenciu dôvodov) samotného trestného stíhania ústavný súd neidentifikoval také závažné pochybenia a nedostatky, ktoré by viedli k nutnosti zásahu ústavného súdu z dôvodu ústavnej neudržateľnosti skutkových a právnych záverov najvyššieho súdu. Inými slovami, ústavný súd dospel po preskúmaní napadnutého uznesenia k záveru, že skutočnosti, ktorými najvyšší súd preukazoval existenciu dôvodov trestného stíhania, dosahujú presvedčivosťou ním vyjadreného podozrenia dostatočnú intenzitu na to, aby neboli považované za bezdôvodné, arbitrárne alebo neudržateľné. Na uvedenom závere nič nemení ani skutočnosť, že špeciálny prokurátor vo veci vydal uznesenie o zrušení obvinenia.

22. Ústavný súd sa ďalej zaoberal námietkou sťažovateľa spočívajúcou v tvrdení, že v napadnutom uznesení absentujú konkrétne dôvody kolúznej väzby, pretože neboli preukázané žiadne konkrétne skutočnosti odôvodňujúce obavu z kolúzneho konania sťažovateľa. Podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku sú naplnené podmienky kolúznej väzby vtedy, ak z konania obvineného alebo z ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že obvinený bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie. Predpokladom (umožňujúcim vydať rozhodnutie o vzatí obvineného do väzby) je teda

existencia kvalifikovanej obavy, ktorá musí byť odôvodnená. Dôvodnosť obavy musí spočívať buď v konaní obvineného alebo v ďalších konkrétnych skutočnostiach. Dôvodnosť obavy zároveň musí byť spätá z niektorou z činností uvedených v § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Z povahy Trestným poriadkom požadovanej kvality dôvodnosti obavy vyplýva, že táto nemôže byť všeobecná alebo abstraktná (teda nezávislá od skutkových okolností danej veci), ale musí mať svoj pôvod, musí vyplývať alebo byť vyvolaná buď konaním obvineného, alebo ďalšími konkrétnymi skutočnosťami majúciimi vzťah k obvinenému alebo súvisiacimi s konkrétnym trestným stíhaním. Samotná existencia, dôvodnosť a obsah obavy musia byť pritom v odôvodnení rozhodnutia o vzatí obvineného do väzby vyjadrené vo vzťahu k obvinenému dostatočne určito a zrozumiteľne.

23. V rámci už uvedených požiadaviek na náležitosti odôvodnenia kolúzneho väzby preskúmal ústavný súd napadnuté uznesenie, pričom dospel k nasledujúcim záverom. Najvyšší súd odôvodnil obavu z kolúzneho konania sťažovateľa v jednom odseku na s. 19 napadnutého uznesenia takto: „Dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku je aj podľa názoru najvyššieho súdu opodstatnený najmä samotným charakterom stíhanej trestnej činnosti, spôsobom jej páchania, metódami, ktoré mali byť pri jej páchaní použité. Obvinený je dôvodne podozrivý, že sa mal podieľať na trestnej činnosti páchanej vysoko sofistikovaným, zakrytým spôsobom, v rámci ktorej mal podplácať iné osoby v záujme zabezpečenia prospechu pre spoločnosť, ktorej bol štatutárnym zástupcom. Z uvedeného potom plynie obava, že obvinený [redacted] by mohol takto postupovať aj vo svojej trestnej veci v záujme získania výhody pre svoju osobu, a to aj využitím svojho vplyvu na zamestnancov spoločnosti, ktorej bol štatutárnym zástupcom a spoluobvinených [redacted] a [redacted].“ V tejto súvislosti je v prvom rade nutné uviesť, že dôvodmi väzby sa pred vydaním napadnutého uznesenia [ktoré je zrušujúcim rozhodnutím vydaným podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku] špecializovaný súd nezaoberal, keďže v uznesení špecializovaného súdu uviedol, že „Vyššie uvedené skutočnosti potom viedli sudcu pre prípravné konanie k záveru, že z doposiaľ vykonaného dokazovania neboli zistené také skutočnosti, ktoré by svedčili o tom, že sa skutok stal a v nadväznosti na to, že má znaky trestného činu a že skutok spáchal obvinený [redacted], a teda neboli naplnené materiálne podmienky jeho trestného stíhania. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti potom ku skúmaniu uvádzaných formálnych dôvodov väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. u obv. [redacted] pristúpené nebolo.“ Prvým a jediným rozhodnutím všeobecného súdu, v ktorom boli dôvody väzby „relevantným“ spôsobom posúdené, je teda napadnuté uznesenie.

24. Ústavný súd dospel k záveru, že „dôvodnosť“ obavy z kolúzneho konania obvineného je v napadnutom uznesení vyjadrená nadmieru neurčito o to, či už vo vzťahu k pôvodu, resp. zdroju obavy (z napadnutého uznesenia zrozumiteľne nevyplýva, ktoré/aké konkrétne konanie sťažovateľa alebo aké iné konkrétne skutočnosti odôvodnene vyvolali obavu najvyššieho súdu, pričom za zmienku taktiež stojí skutočnosť, že už citovaná časť odôvodnenia napadnutého uznesenia neobsahuje ani len odkaz alebo akékoľvek premostenie na inú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia), ako aj vo vzťahu k špecifikácii potenciálneho kolúzneho konania, na ktoré sa má táto obava vzťahovať. Zdroj, resp. pôvod obavy je v napadnutom uznesení vyjadrený výlučne všeobecne až fráзовito (používajúc pojmy ako samotný charakter trestnej činnosti, spôsob jej páchania, použité metódy, trestná činnosť páchaná vysoko sofistikovaným, zakrytým spôsobom) pričom obsah obavy (samotné kolúzne konanie) je vyjadrený zmätočným spojením „[redacted] by mohol takto postupovať aj vo svojej trestnej veci v záujme získania výhody pre svoju osobu“.

25. Už uvedený záver do istej miery potvrdzuje aj vyjadrenie najvyššieho súdu, v ktorom predseda najvyššieho súdu zdôrazňuje nutnosť posudzovania existencie dôvodov kolúznej väzby v súvislosti s inými časťami napadnutého uznesenia. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že dôvody väzby musia byť v rozhodnutí o vzatí obvineného do väzby vyjadrené jasne a zrozumiteľne, konkrétne a vo vzťahu k samotnému obvinenému, a teda nie spôsobom, z ktorého „možno“ dôvody väzby len dedukovať.

26. S odkazom na skutočnosti už uvedené v bodoch 21 až 24 tohto nálezu potom ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie trpí takými vadami, ktorých intenzita a charakter odôvodňujú jeho zásah jednak v podobe konštatovania porušenia sťažovateľovho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, práva podľa čl. 9 ods. 1 paktu a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, jednak v podobe rozhodnutia o zrušení napadnutého uznesenia.

27. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu ústavný súd pripomína, že ustanovenie tohto článku dohovoru je z vecného hľadiska (*ratione materiae*) v trestných veciach aplikovateľné v zásade len na rozhodovanie vo veci samej (rozhodovanie o vine a treste, t. j. o trestnom obvinení) a nevzťahuje sa v plnom rozsahu na rozhodovanie o väzbe, pre ktoré platí špeciálna, z hľadiska väčšiny procesných záruk poskytnutých osobe nachádzajúcej sa vo väzbe prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na osobnú slobodu a bezpečnosť (m. m. napr. I. ÚS 256/07, II. ÚS 15/05, III. ÚS 272/03, IV. ÚS 65/05). Tento právny názor vychádza z rešpektovania rozhodovacej praxe EŠĽP, v zmysle ktorej sa osobná sloboda chráni v zásade prostredníctvom čl. 5 dohovoru, a to najmä pokiaľ ide o zákonnosť väzby vrátane otázky, či k takémuto zbaveniu slobody došlo v súlade so zákonom upraveným postupom (čl. 5 ods. 1 dohovoru), pričom súčasťou záruk vyvoditeľných z čl. 5 dohovoru je aj ochrana práva jednotlivca na primeranú dĺžku väzby v zmysle požiadavky, aby väzba nebola predĺžovaná nad primeranú lehotu a aby nedochádzalo v postupe príslušných orgánov počas trvania väzby k zbytočným priet'ahom (čl. 5 ods. 3 dohovoru), ako aj ochrana práva jednotlivca domáhať sa periodického prieskumu zákonnosti väzby a žiadať o prepustenie na slobodu, o ktorom musí byť rozhodnuté urýchlene [(čl. 5 ods. 4 dohovoru); k uvedenému pozri napr. Khudoyorov v. Rusko, č. 6847/02, rozsudok EŠĽP z 8. 11. 2005, body 124 – 125, 172 – 174 a 193; Öcalan v. Turecko, č. 46221/99, rozsudok Veľkej komory EŠĽP z 12. 5. 2005, body 83 – 84 a 103; Khudobin v. Rusko, č. 59696/00, rozsudok EŠĽP z 26. 10. 2006, body 103 a 115]. Uvedené síce nevylučuje, aby v odôvodnených prípadoch bolo možné aplikovať aj také procesné garancie, ktoré svojou povahou sú podradené pod čl. 6 dohovoru, ich využitie však prichádza do úvahy iba primerane (*mutatis mutandis*) s prihliadnutím na osobitosti konania o pozbavení osobnej slobody (Trepashkin proti Rusku, č. 2, rozsudok 16.12. 2010, č. 14248/05, § 148). O takéto okolnosti však v prejednávanej veci podľa názoru ústavného súdu nejde, keďže sťažovateľom namietané závädy pri rešpektovaní jeho práv pri rozhodovaní o pozbavení jeho osobnej slobody sú podraditeľné pod čl. 5 ods. 4 dohovoru.

28. Z dôvodov už uvedených v bodoch 26 a 27 tohto nálezu, odvolávajúc sa na konštantnú judikatúru ústavného súdu (napr. I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, I. ÚS 113/05, II. ÚS 151/09, II. ÚS 311/2013, IV. ÚS 444/2013), preto ústavný súd pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi napadnutým rozhodnutím (ako rozhodnutím o väzbe) a obsahom čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru rozhodol o časti návrhu sťažovateľa tak, ako je uvedené v bode 4 výrokovej časti tohto

nálezu, a teda ústavnej sťažnosti v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nevyhovel.

V.

Trovy konania

29. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 675,43 eur (bod 3 výroku nálezu).

30. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [(ďalej len „vyhláška“); § 11 ods. 3, § 13a, § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2020 je 177 eur a hodnota režijného paušálu je 10,62 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2020 (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu a vyjadrenie k stanovisku najvyššieho súdu), t. j. celkom v sume 562,86 eur. Priznanú odmenu ústavný súd zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), t. j. o sumu 112,57 eur, pretože právny zástupca sťažovateľa je platiteľom DPH (§ 18 ods. 3 vyhlášky).

31. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu